

İlmî Birikimin İntikâli Üzerine...

Dışa bağlı toplumsal değişim ve dönüşüm insanlık üzerindeki tesirini, yaşamakta olan neslin taşıdığı tecrübeye göre zayıf veya güçlü icra edecektir. Buna karşı mukavemette, İnsanoğlu, geçmişten üstlenebildikleri ve geleceğe intikâl ettirebildikleri nisbetinde güçlü olagelmiş, kökü sağlam temellere dayanmış; geleceğine umut ile bakabilmiştir. Bir neslin geçmişten taşıyabildiği 'değerleri' tecrübenin testinden geçerek onaylanmış; sağlıklı ve huzurlu toplum inşâ etmedeki başarısı buna göre şekillenmiştir.

İslâm toplumları için kadîm mîrâsın intikâl ettiricilerinin en başında, enbiyânın vârisleri olan ulemâ gelmektedir. Bu vazife dolayısıyla ulemâ, toplum adına, iç veya dış tesirlerle meydana gelen, yaygın toplumsal veya dinî kabullere aykırı bütün uygulamalara karşı mukâvemet etme mesuliyetini de üstlenmiştir. Gönül Sultânımız Efendimiz peygamberlerin, yaşadıkları toplumların sıkıntılarına en çok maruz kalan kişiler olduğunu bildirirken, bu hakikate işaret buyurmuştur. Özellikle, değer yozlaşmasının içerden gelen sâiklerle gerçekleştiği dönemlerde, kadîm mirasa sahip ulemânın, dikkatleri üzerine çeken ilk kişiler olması, onların üstlendikleri mesuliyetin büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Dışlanma, sürgün, çileli ve meşakkatli bir hayat, sevenlerinin iletişim kurmasına getirilen kısıtlamalar, köşeye sıkıştırılıp sıkı kontrol ve denetim altında tutulma, bu tavırların ilk akla gelenleridir.

Son üç yıl içerisinde, kadîm mîrâsı, kadîm usûllerle taşıyıp (tahammül), doğru bir şekilde geleceğe intikâl ettiren (edâ) üç büyük muhaddis âlimin irtihâl-i dâri bekâsına şâhitlik ettik. *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin vefeyât kısmında her biriyle ilgili tafsilâtlı bilgi verilmeye çalışıldı. Bunlardan ilki üstadım M. Mustafa el-A'zamî ülkesinin muhtelif devletlere bölündüğüne şâhitlik etmiş; gurbete rihlet etmiş cihanşümûl bir hocaefendi iken; bir diğeri geçtiğimiz yıl irtihâl eyleyen asrımızın medâr-ı iftihârî zülcenâheyn, usûlde ibdâ sahibi, ömrünün en zorlu son çeyreğini baskı ve çileli bir muhâsara altında geçirmiş olan üstadım Nûreddîn 'İtr; ve nihayet bu yıl refik-i a'laya rihlet eden göz aydınlığımız üstadımız, doksan yıllık ömrünün ilk yetmiş yılını ümmetin yükünü sırtında taşıyarak geçirmiş; bütün güçlükleri tek başına göğüslemiş, ne var ki, asla cepheyi terk etmemiş, hayallerinin bir bir gerçekleştiğini görmenin huzur ve mutluluğu ile teslim-i rûh eylemiş olan M. Emin Saraç Hocaefendi'dir.

Her üç hocafendimiz de; içinde yaşadıkları şartları ve zorlukları göreberek, asla vazgeçmeden, sivil ve resmî tedris faaliyetlerini asla aksatmadan mücadeleci kimliklerini ve mesuliyetlerini ifa edip, icâzetle hocalarından kendilerine emânet edilen ‘kadîm mîrâsı’ yetiştirdikleri yüzlerce talebesine icâzetle intikâl ettirmişlerdir. Üstatlarımız ve benzerlerinin, bir bedendeki iskeletin üstlendiği yüke benzer şekilde, ümmetin yükünü üstlendiklerine ve bu hissiyat ile ömürlerini ifnâ ettiklerine talebeleri olarak bizler ‘şâhitlik ediyoruz’.

Kadîm mîrâs, ilk çekirdeği, vahy-i ilâhî ile Nebiy-i Zîşân Efendimiz eliyle inşâ edilmiş, ilk kurucu nesil olan sahâbe-i kirâmın zâtında bir içtimâî düzen olarak tecessüm etmiş ve nesiller boyu, ulemânın kontrolünde ve rehberliğinde nesil nesil sonraki dönemlere taşınmış; yine onlar tarafından ‘kalp köklerine ilkâ edilmiş bir ferâset’ vasıtasıyla aykırı fiil ve kavillere mukâvemet edilmiştir. Bu mîrâsın intikâli, sadece kitâbî veya şifâhî değil, amelî olarak bütün hayatımızı ona göre şekillendirmekle mümkündür. Bahsi geçen hocafendilerimiz de böyle yaptıkları için, ümmet tarafından kabul edilmiştir. Onların, gerçek hizmetleri, inşâallah, eserleri ve tesirleri ile irtihallerinin ardından çok daha etkili ve yagın olarak devam edecektir.

Bizler de *HTD* ekibi olarak, kadîm ilmî mirasımıza sahip çıkmayı, bu mirası üstlenmeyi ve bu tür çabalara zemin olmayı en vazgeçilmez vazifemiz addediyoruz. Değerlerimizde ‘aşınma/değersizleşme/dönüşüm’ yaşama sürecinden geçtiğimiz günümüzde sözü edilen hocafendilerin izinde akademik faaliyetler sürdürmenin yanında, içtimâî hizmette de onların izlerini sürme çabası içindeyiz. Bu sâikle, *Hadis Tetkikleri Dergisi*’nin (*HTD*) bu sayısında; Buhârî’ye göre âlimin evsafına dair bir tahlil yazısına, talebesi ve kızının gözüyle üstâdımız Nûreddîn ‘İtr’ın hayâtına, toplumsal dindarlaşmanın en önemli aracı mevlid-i Nebî’ye dair bir İngilizce tetkike, Şî‘a’da metin tenkidine dair bir araştırmaya ve Buhârî ve Müslim’in râvîlerine dair bir makaleye yer verdik.

Ayrıca, *Hadis Tetkikleri Dergisi*’nin bu sayısında, merhûm Nûrûddîn ‘İtr’ın Habîb-i Edîbimiz’e dair bir eserinin tercümesine; bilimsel etkinlik ve kitap tanıtımlarına yer verdik. Bu sayımızın en hüznendirici yazısı ise Hocafendimiz M. Emin Saraç’ın vefeyâtına dair vefeyât yazımızdır. Bekâ âlemine göçen hocalarımızın hüznünü; hâli hazırda, benzeri faaliyetleriyle gönlümüzü ferahlatan bir hocamıza şükranlarımızı ifade ederek ve ilim ehlinin yâdının rahmete vesîle olacağı müjdesi ile müjdelenerek, onları hayırla yâd ederken, yollarından ilerleme konusundaki kararlılığımızı bir kez daha teyit ediyoruz.

Ara vermeden istikrarlı bir şekilde yolumuza devam ederken, nice onlu yıllarda, daha heyecanlı ve daha bilinçli biçimde, pek çoğu *HTD* ekibinin elinde ve sayfalarında yetişmiş, genç araştırmacılarımızın sesi ve kalemi olmaya devam edeceğiz. Yeni sayılarımızla görüşmek dileğiyle...

Saygılarımızla...

İbrahim HATİBOĞLU